

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت اسلامی)

عنوان:

بررسی رابطه شیوه های فرزند پروری پدران با رشد شناختی پسران ۱۳ ساله شاغل به تحصیل در پایه دوم راهنمایی با تاکید بر توانایی حل مسئله آنان در دو منطقه ۶ و ۱۷ شهر تهران

استاد راهنما:

دکتر مهشید ایزدی

استاد مشاور:

دکتر فرشته کردستانی

پژوهشگر:

مجید شفیعی کار کلاهی

زمستان ۱۳۹۱

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت نامه پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب مجید شفیع کار کلاهی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد نا پیوسته به شماره دانشجویی ۸۹۰۶۶۸۳۱۳۰۰ در رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش که در تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۴ از پایان نامه خود تحت عنوان: **بررسی رابطه شیوه های فرزند پروری پدران با رشد شناختی پسران ۱۳ ساله شاغل به تحصیل در پایه دوم راهزمایی با تاکید بر توانایی حل مسئله آنان در دو منطقه ۶ و ۱۷ شهر تهران** با کسب نمره ۱۸ و درجه عالی دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوز های مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ : ۱۳۹۱/۱۱/۲۴

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای مجید شفیع کارکلاهی
از پایان نامه خود دفاع نموده و بانمره ۱۸
بجروف هیجده و با درجه عالی مورد تصویب قرار
گرفت .

امضاء استاد راهنما

تقدیم بہ:

روح پاک و بلند پر م کہ عالمانہ بہ من آموخت تا چگونه در عرصہ زندگی، ایستادگی را تجربہ نمایم.

و بہ مادرم، دریای بی کران فداکاری و عشق کہ وجودم برایش ہمہ رنج بود و وجودش برایم ہمہ مہر

و بہ ہمسرم، اسطورہ زندگی، پناہ مستقیم و امید بودم

و بہ فرزندان دلبندم سینا و محمد مہر شاد

مشکر و قدردانی

باتقدیر و مشکرتاسیه از استادان فریخته و فرزانه:

سرکار خانم دکتر مهدی ایزدی که رهنمودهای ارزشمندشان راه‌کنشای نگارنده در اتمام و اكمال این پایان نامه بوده است.

سرکار خانم دکتر فرشته کردستانی که با دقت نظر و مشاوره خود در رفع نواقص و اشکالات این پایان نامه مدد رسان پژوهشگر بوده اند.

و سرکار خانم دکتر یلدا گلشنی که بذل محبت فرموده، امر قضاوت و داوری این پایان نامه را قبول فرمودند.

دانشکده: روانشناسی و علوم اجتماعی

*****

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی کد واحد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۶۱۹۹۱۱۰۰۱
عنوان پایان نامه: بررسی رابطه شیوه های فرزند پروری پدران با رشد شناختی پسران ۱۳ ساله شاغل به تحصیل در پایه دوم راهنمایی با تاکید بر توانایی حل مسئله آنان در دو منطقه ۶ و ۱۷ شهر تهران	
نام و نام خانوادگی دانشجو: مجید شفیع کار کلاهی شماره دانشجویی: ۸۹۰۶۶۸۳۱۳۰۰ رشته تحصیلی: تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش	تاریخ شروع پایان نامه: ۱۳۹۰/۱۱/۲۵ تاریخ اتمام پایان نامه: ۱۳۹۱/۱۱/۲۴
استاد / استادان راهنما: دکتر مهشید ایزدی استاد / استادان مشاور: دکتر فرشته ایزدی	
<p>چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج به دست آمده):</p> <p>هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه بین شیوه های فرزندپروری (مقتدرانه، مستبدانه، سهل گیرانه) پدران با توانایی حل مساله ی نوجوانان می باشد. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه دانش آموزان شاغل به تحصیل در پایه دوم راهنمایی تحصیلی در دو منطقه ۶ و ۱۷ شهر تهران در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ است که بر اساس استعلام از کارشناسی های راهنمایی مناطق فوق همعاً تعداد ۲۶۰۰ نفر می باشد. طبق جدول نمونه گیری مورگان و با بهره گیری از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای، تعداد ۳۳۵ نفر از دانش آموزان به عنوان نمونه انتخاب شدند. پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. در این پژوهش از دو ابزار اندازه گیری شامل پرسشنامه استاندارد و هنجاریابی شده شیوه های فرزند پروری دیانا بامریندا متوسط ضریب پایایی ۸۶٪ و پرسشنامه استاندارد حل مساله هپنر و پترسون بامتوسط ضریب پایایی ۸۴٪ استفاده شده است. اطلاعات و نتایج به دست آمده با استفاده از آمارتوصیفی (فراوانی، در صدومیانگین) و آماراستنباطی (از آزمونهای ضریب همبستگی، تحلیل واریانس یکراهه و t مستقل) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. ضمن پاسخ به سوال های تحقیق، نتایج نشان داد که هرچند سطح توانایی حل مساله ی دانش آموزان پسر ۱۳ ساله منطقه ۱۷ اندکی بیشتر و بالاتر از سطح توانایی حل مساله ی دانش آموزان منطقه ۶ است ولی این تفاوت به لحاظ آماری معنی دار نیست. همچنین در منطقه ۶ با توجه به سطح درآمد والدین دانش آموزان، شیوه های آزاد منشانه و مستبدانه آنها متفاوت است، به نحوی که هرچقدر سطح درآمد والدین در منطقه ۶ بالاتر باشد، شیوه فرزند پروری آنها نیز از شیوه مستبدانه به سبک آزاد منشانه تغییر می یابد. ولی در منطقه ۱۷ وضعیت سبک فرزند پروری مستبدانه فرزندان تا اندازه ای متأثر از شرایط درآمد والدینشان است به نحوی که والدین با درآمد پایین تر و ضعیف تر در منطقه ۱۷، بر استفاده از سبک مستبدانه اصرار بیشتری می ورزند. علاوه برآن در منطقه ۶، شیوه های فرزند پروری والدین (آزاد منشانه و مستبدانه و اقتدار منطقی) بر اساس سطح تحصیلاتشان تقریباً یکسان و شبیه به هم است ولی در منطقه ۱۷ هرچه سطح تحصیلات والدین ارتقاء پیدا کرده است، بهره گیری از شیوه مستبدانه نیز کاهش یافته است. همچنین سبکهای آزاد منشانه و اقتدار منطقی دانش آموزان در دو منطقه ۶ و ۱۷ شهر تهران مشابه به هم بوده ولی والدین دانش آموزان منطقه ۱۷ در مقایسه با والدین دانش آموزان منطقه ۶، بیشتر از شیوه فرزند پروری مستبدانه استفاده می کنند و در مقابل والدین دانش آموزان منطقه ۶ در مقایسه با والدین دانش آموزان منطقه ۱۷، بیشتر از شیوه فرزند پروری آزاد منشانه بهره می برند.</p> <p>کلید واژه ها: شیوه های فرزندپروری (مقتدرانه، مستبدانه، سهل گیرانه)، توانایی حل مساله، نوجوانان</p>	

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه
مناسب است

تاریخ و امضا:

مناسب نیست

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل اول : کلیات طرح

مقدمه

۱-۱- بیان مسئله

.....
.....
..... ۵ .....

۱-۲- اهمیت و ضرورت موضوع

..... پژوهش.....
.....
..... ۶ .....

۱-۳- اهداف

..... پژوهش.....
.....
..... ۷ .....

۱-۴- سوالات پژوهش

.....
.....
..... ۸ .....

۱-۵- تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها و واژه های کلیدی

.....
..... ۹ .....

۱-۵-۱- تعاریف نظری

.....
.....
..... ۹ .....

۱-۵-۲- تعاریف عملیاتی

.....
.....
..... ۱۲ .....

فصل دوم : مطالعات نظری

مقدمه

۱-۲- شیوه های فرزند پروری

.....
.....
..... ۱۶.....

۲-۲- چند تعریف از شیوه های فرزند پروری

.....
..... ۲۲.....

۳-۲- نظریه های مربوط به شیوه های فرزند پروری

.....
..... ۲۴.....

۱-۳-۲- الگوی شیفر

.....
.....
..... ۲۵.....

۲-۳-۲- الگوی زیگلن

.....
.....
..... ۲۷.....

۳-۳-۲- الگوی وینتر باتوم

.....
.....
..... ۲۸.....

۴-۳-۲- الگوی سیرز ، مک کوبی ،

..... لوین.....
.....
..... ۲۹.....

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۵-۳-۲- الگوی

..... بامریند.....
.....
..... ۳۰.....

۲-۴- حل

..... مسئله

.....

..... ۳۳

۲-۴-۱- تاریخچه ی حل

..... مسئله

.....

..... ۳۴

۲-۴-۲- تعریف مهارت حل مسئله

.....

.....

..... ۳۵

۲-۴-۳- حل مسئله و تفکر خلاق

.....

.....

..... ۳۵

۲-۴-۴- مفهوم شناسی حل مسئله

.....

.....

..... ۳۶

۲-۴-۵- چرخه ی حل مسئله

.....

.....

..... ۳۸

۲-۴-۶- الگوهای حل مسئله

.....

.....

..... ۳۹

۲-۴-۷- حل مسئله به عنوان نوعی یادگیری

.....

..... ۴۱

۲-۴-۸- فرآیند های حل مسئله

.....

.....

..... ۴۱

۲-۴-۹- راهبردهای حل مسئله

.....
.....
..... ۴۲.....

۲-۴-۱۰- مهارت های مربوط به حل مسئله

.....
..... ۴۳.....

۲-۴-۱۱- مراحل حل مساله

.....
.....
..... ۴۳.....

۲-۵- پیشینه ی تحقیق در داخل و خارج از

کشور.....
..... ۴۶.....

۲-۵-۱- تحقیقات انجام شده در داخل کشور

.....
..... ۴۶.....

۲-۵-۲- تحقیقات انجام شده در خارج از کشور

.....
..... ۴۸.....

۲-۶- جمع بندی فصل

..... دوم.....
.....
..... ۵۲.....

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل سوم : روش شناسایی تحقیق (متدولوژی)

مقدمه

۳-۱- روش

..... تحقیق.....

.....
..... ۵۷.....

..... ۲-۳-جامعه آماری.....

..... ۵۸.....

..... ۳-۳-حجم نمونه آماری.....

..... ۵۸.....

..... ۳-۴-روش اندازه گیری نمونه.....

..... ۵۸.....

..... ۳-۵-ابزار های جمع آوری اطلاعات.....

..... ۵۹.....

..... ۳-۵-۱- پرسشنامه شیوه ه های فرزند پروری دیانا بامریند.....

..... ۵۹.....

..... ۳-۵-۲- کلید و نمره گذاری در پرسشنامه دیانا بامریند.....

..... ۵۹.....

..... ۳-۵-۳- پرسشنامه سنجش توانایی حل مسئله هپنر و پترسون.....

..... ۶۰.....

..... ۳-۵-۴- کلید و نمره گذاری در پرسشنامه هپنر و پترسون.....

..... ۶۱.....

..... ۳-۶- تعریف روائی و پایائی.....

..... ۶۲.....

۳-۶-۱-روائي و پايائي مقياس فرزند پروري ديانا بامریند در تحقیقات انجام شده ي گذشته

۶۲.....

۳-۶-۲-اندازه گيري پايائي پرسشنامه شیوه هاي فرزند پروري ديانا بامریند در این تحقیق

۶۴.....

۳-۶-۳-روائي و پايائي آزمون حل مسئله هپنر و پترسون در تحقیقات انجام شده ي گذشته

۶۴.....

۳-۶-۴-اندازه گيري پايائي پرسشنامه حل مسئله هپنر و پترسون در این تحقیق

.....

۶۵.....

۳-۷-۷-روش تجزيه و تحليل داده

.....ها

.....

۶۶.....

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل چهارم : تجزيه و تحليل يافته هاي تحقیق

مقدمه

۴-۱-اطلاعات جمعیت

.....شناختي

.....

۶۸.....

۴-۲-توصيف داده ها

.....

.....

۷۸.....

۴-۲-۱- سبک فرزند پروري

.....

.....
..... ۷۸.....

.....
..... ۲-۲-۴-مهارت حل مسئله

.....
.....
..... ۷۹.....

.....
..... ۳-۴-تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها

.....
.....
..... ۸۱.....

.....
..... ۱-۳-۴-بررسی سوال اول

..... تحقیق
.....
..... ۸۲.....

.....
..... ۲-۳-۴-بررسی سوال دوم

..... تحقیق
.....
..... ۸۳.....

.....
..... ۳-۳-۴-بررسی سوال سوم

..... تحقیق
.....
..... ۸۴.....

.....
..... ۴-۳-۴-بررسی سوال چهارم

..... تحقیق
.....
..... ۸۵.....

.....
..... ۵-۳-۴-بررسی سوال پنجم

..... تحقیق
.....
..... ۸۶.....

.....
..... ۶-۳-۴-بررسی سوال ششم

..... تحقیق
.....
..... ۸۹.....

.....
..... ۷-۳-۴-بررسی سوال هفتم

..... تحقیق

.....
..... ۹۲.....

۴-۴- نتایج جانی

..... تحقیق.....
.....
..... ۹۴.....

فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادات

مقدمه

۵-۱- بحث و نتیجه گیری در راستای سؤالی

..... تحقیق.....
..... ۹۸.....

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۵-۲- پیشنهاد های کاربردی مبتنی بر یافته های

..... تحقیق.....
..... ۱۰۷.....

۵-۳- پیشنهاد های جانی برای تحقیقات بعدی

.....
..... ۱۰۸.....

۵-۴- محدودیت های تحقیق

.....
.....
..... ۱۰۹.....

پیوست ها و ضمائم

.....
.....
..... ۱۱۰.....

فهرست منابع و

.....
.....
..... ۱۱۷.....

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
۴-۱- جدول توزیع فراوانی افراد نمونه آماری به تفکیک منطقه آموزشی	۶۸
۴-۲- جدول توزیع فراوانی افراد نمونه آماری بر اساس وضعیت مسکن به تفکیک منطقه آموزشی	۶۹
۴-۳- جدول توزیع فراوانی افراد نمونه آماری براساس شغل پدر به تفکیک منطقه آموزشی	۷۰
۴-۴- جدول توزیع فراوانی افراد نمونه آماری براساس سن پدر به تفکیک منطقه آموزشی	۷۱
۴-۵- جدول توزیع فراوانی افراد نمونه آماری براساس تحصیلات پدر به تفکیک منطقه آموزشی	۷۲
۴-۶- جدول توزیع فراوانی افراد نمونه آماری براساس شغل مادر به تفکیک منطقه آموزشی	۷۳
۴-۷- جدول توزیع فراوانی افراد نمونه آماری براساس تحصیلات مادر به تفکیک منطقه آموزشی	۷۴
۴-۸- جدول توزیع فراوانی افراد نمونه آماری براساس تعداد فرزندان به تفکیک منطقه آموزشی	۷۵
۴-۹- جدول توزیع فراوانی افراد نمونه آماری براساس چندمین فرزند به تفکیک منطقه آموزشی	۷۶

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
۴-۱- نمودار توزیع درصدی افراد نمونه آماری براساس منطقه آموزشی.....	۶۸.....
۴-۲- نمودار توزیع درصدی افراد نمونه آماری براساس وضعیت مسکن و به تفکیک منطقه آموزشی.....	۶۹.....
۴-۳- نمودار توزیع درصدی افراد نمونه آماری براساس شغل پدر به تفکیک منطقه آموزشی.....	۷۰.....
۴-۴- نمودار توزیع درصدی افراد نمونه آماری براساس سن پدر به تفکیک منطقه آموزشی.....	۷۱.....
۴-۵- نمودار توزیع درصدی افراد نمونه آماری براساس تحصیلات پدر به تفکیک منطقه آموزشی.....	۷۲.....
۴-۶- نمودار توزیع درصدی افراد نمونه آماری براساس شغل مادر به تفکیک منطقه آموزشی.....	۷۳.....
۴-۷- نمودار توزیع درصدی افراد نمونه آماری براساس تحصیلات مادر به تفکیک منطقه آموزشی.....	۷۴.....
۴-۸- نمودار توزیع درصدی افراد نمونه آماری براساس تعداد فرزندان به تفکیک منطقه آموزشی.....	۷۵.....